

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 2015

1688/2015

Laki

puoluelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan puoluelain (10/1969) 2 ja 3 §:n sekä 8 b §:n 5 momentin suomenkielinen sanamuoto sekä 6, 9, 9 d, 9 e ja 11 §, sellaisina kuin ne ovat, 2 ja 3 §:n suomenkielinen sanamuoto ja 6 § laissa 372/2012 ja 8 b §:n 5 momentin suomenkielinen sanamuoto sekä 9, 9 d, 9 e ja 11 § laissa 683/2010, seuraavasti:

2 §

Puolueen rekisteröinti

Puolueena rekisteröidään kirjallisesta hakemuksesta yhdistys:

- 1) jonka varsinaisena tarkoituksena on valtiollisiin asioihin vaikuttaminen;
- 2) jolla on vähintään 5 000 eduskuntavaaleissa, kuntavaaleissa tai europarlamenttivaaleissa äänioikeutettua kannattajaa;
- 3) jonka säännöt turvaavat kansanvaltaisten periaatteiden noudattamisen yhdistyksen päätöksenteossa ja toiminnassa; ja
- 4) jolla on säännöistä ilmenevän tarkoituksen toteuttamiseksi laadittu, yhdistyksen valtiollisessa toiminnassa noudatettavat periaatteet ja tavoitteet ilmaiseva yleisohjelma.

Toisen yhdistyksen jäsen-, paikallis-, rinnakkais- tai apuyhdistystä ei voida rekisteröidä puolueena.

Puolueen rekisteröiminen toimitetaan maksutta.

3 §

Rekisteröintihakemus

Rekisteröimishakemukseen on liitettävä:

- 1) ote yhdistysrekisteristä;
- 2) virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös voimassa olevista säännöistä;
- 3) yleisohjelma; ja
- 4) oikeusministeriön vahvistaman kaavan mukaisia kortteja käyttäen laadittu luettelo puolueen kannattajista.

Luettelokortissa tulee olla:

- 1) kannattajan henkilötiedot;
- 2) hänen vakuutuksensa, että hän on äänioikeutettu eduskuntavaaleissa, kuntavaaleissa tai europarlamenttivaaleissa;

- 3) päiväys, joka ei saa olla yhtä vuotta vanhempi; ja
- 4) kannattajan omakätinen allekirjoitus.

6 §

Puolueen poistaminen rekisteristä

Puolue, jonka ehdokkaista ketään ei ole valittu edustajaksi ja joka ei myöskään ole saanut vähintään kahta prosenttia koko maassa annetuista äänistä viimeksi toimitetuissa eikä niitä edeltäneissä eduskuntavaaleissa, poistetaan rekisteristä. Puolue poistetaan rekisteristä myös, jos se on lakannut olemasta rekisteröitynä yhdistyksenä.

Puolue voidaan poistaa rekisteristä myös oman hakemuksensa perusteella.

8 b §

Tukea koskevat rajoitukset

Puolueen ja puolueyhdistyksen on huolehdittava, että vaalikampanjaan kuuluvasta tai sitä tukemaan tarkoitettusta maksullisesta mainoksesta käy ilmi mainoksen maksaja. Yksityishenkilön nimeä ei saa kuitenkaan julkistaa ilman hänen nimenomaista suostumustaan, jos hänen maksamansa mainoksen arvo on pienempi kuin 1 500 euroa.

9 §

Valtionavustus

Valtion talousarvion rajoissa voidaan eduskunnassa edustettuna olevalle puolueelle myöntää avustusta sen säännöissä ja yleisohjelmassa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Avustus on jaettava puolueiden viimeksi toimitetuissa eduskuntavaaleissa saamien edustajanpaikkojen lukumäärien osoittamassa suhteessa. Puolueen avustuksesta osa voidaan osoittaa muun yhdistyksen toiminnan tukemiseen.

Avustukseen on oikeutettu 1 momentissa tarkoitettujen puolueiden lisäksi myös sellainen puolue, jota viimeksi toimitetuissa eduskuntavaaleissa yhteislistoilta tai valitsijayhdistysten listoilta valitut kansanedustajat ovat eduskunnan puhemiehelle ilmoittaneet haluavansa edustaa ja joka jatkaa asianomaiset yhteislistat antaneiden tai valitsijayhdistykset perustaneiden äänestäjäryhmien poliittista toimintaa. Edellytyksenä on kuitenkin, että puoluetta ei ole merkitty puolerekisteriin ennen sitä vaalilaissa (714/1998) säädettyä määräpäivää, jona oikeusministeriön on mainittuja vaaleja varten viimeistään ilmoitettava vaalipiirilautakunnille puolerekisteriin merkityt puolueet. Avustus on jaettava noudattaen 1 momentissa säädettyjä jakoperusteita soveltuvin osin.

Avustukseen on oikeutettu 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen puolueiden lisäksi puolue, joka viimeksi toimitetuissa eduskuntavaaleissa on saanut vähintään kaksi prosenttia koko maassa annetuista äänistä. Tällaiselle puolueelle myönnettävä avustus on kolmasosa siitä, mitä 1 momentissa tarkoitettulle puolueelle myönnetään yhtä edustajanpaikkaa kohti.

Avustuksen myöntää hakemuksesta valtioneuvosto. Avustuksen maksaa valtioneuvoston kanslia.

Muutoin avustuksen myöntämiseen, maksamiseen, käyttöön sekä valvontaan sovelletaan tämän lain ohella, mitä valtionavustuslaissa (688/2001) säädetään.

9 d §

Tilinpäätösasiakirjojen toimittaminen

Puolue toimittaa valtiontalouden tarkastusvirastolle puolueen ja avustuspäätöksessä tarkoitettun yhdistyksen tilintarkastuskertomuksen, toimintakertomuksen ja tasekirjan

sekä 9 a §:n 1 momentissa tarkoitetut tilitykset ja tiedot. Avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen on tätä varten toimitettava vastaavat asiakirjat ja tiedot asianomaiselle puolueelle. Puolueen asiakirjat ja tiedot toimitetaan kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun puolueen tilinpäätös on vahvistettu. Avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen asiakirjat ja tiedot toimitetaan yhden kuukauden kuluessa yhdistyksen tilinpäätöksen vahvistamisesta.

Puolueen lähiyhteisöksi ilmoitettu yhteisö tai säätiö toimittaa valtiontalouden tarkastusvirastolle tilintarkastuskertomuksensa, toimintakertomuksensa ja tasekirjansa, 9 a §:n 2 momentissa tarkoitetun erittelyn ja 9 c §:n 3 momentissa tarkoitetun lausunnon kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu. Yhteisö tai säätiö, jonka rahasto on ilmoitettu lähiyhteisöksi, toimittaa vastaavat asiakirjat kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun yhteisön tai säätiön tilinpäätös on vahvistettu.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa tarkempia määräyksiä asiakirjojen ja tietojen toimittamisesta.

9 e §

Valvonta

Valtiontalouden tarkastusvirasto valvoo 9 §:ssä tarkoitetun avustuksen käyttöä sekä tämän lain tukea, vaalikampanjan kulujen ja rahoituksen ilmoittamista sekä näihin liittyvien asiakirjojen ja tietojen laatimista ja toimittamista koskevien säännösten noudattamista puolueen, puolueen lähiyhteisön ja avustuspäätöksessä tarkoitetun yhdistyksen (*valvottava*) toiminnassa. Tässä tehtävässään virasto voi tarkastaa valvottavan tilinpitoa ja varojen käyttöä sekä tarvittaessa kehottaa valvottavaa täyttämään tästä laista johtuvat velvollisuutensa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto voi sakon uhalla velvoittaa valvottavan täyttämään velvollisuutensa, jos asiakirjoja tai tietoja ei ole viraston kehotuksesta huolimatta toimitettu, korjattu tai täydennetty tai niiden oikeellisuutta ja riittävyttä selvitetty ja laiminlyönti on kokonaisuutena arvioiden olennainen. Uhkasakon tuomitsee maksettavaksi valtiontalouden tarkastusvirastosta annetun lain (676/2000) 15 §:ssä tarkoitettu uhkasakkolautakunta. Uhkasakon asettamiseen ja maksettavaksi tuomitsemiseen saa hakea valittamalla muutosta korkeimmalta hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Valtiontalouden tarkastusviraston suorittamasta valvonnasta säädetään muutoin valtiontalouden tarkastusvirastosta annetussa laissa.

Valtiontalouden tarkastusvirasto antaa eduskunnalle vuosittain kertomuksen toiminnastaan tämän lain noudattamisen valvonnassa.

Oikeusministeriö valvoo tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista siltä osin kuin valvonta ei kuulu valtiontalouden tarkastusviraston tehtäviin.

11 §

Takaisinperintä

Valtiontalouden tarkastusvirasto voi määrätä 9 §:ssä tarkoitetun avustuksen maksamisen lopetettavaksi sekä jo maksetun avustuksen tai sen osan takaisin perittäväksi siten kuin takaisinperinnästä valtionavustuslaissa säädetään. Maksaminen voidaan kuitenkin määrätä lopetettavaksi tai jo maksettu avustus kokonaan tai osittain takaisin perittäväksi myös puolueelta, joka olennaisesti laiminlyö tämän lain mukaan sille kuuluvan velvollisuuden. Jos velvollisuuden laiminlyöjä on avustuspäätöksessä tarkoitettu muu yhdistys, avustuksen maksamisen lopettaminen tai takaisinperintä saa koskea vain sille osoitettua avustuksen osaa.

1688/2015

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2016.
Puolueiden valtionavustuksen käytön valvontaan vuoden 2015 osalta sovelletaan tämän lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä.

Helsingissä 30 päivänä joulukuuta 2015

Tasavallan Presidentti

Sauli Niinistö

Liikenne- ja viestintäministeri Anne Berner